

M. T. B. COLLEGE, SURAT

Manuscripts Library

No.	Ref.
Ser.	304

Title: *Saṃhita*

Latu

304

Incomplete

Serial:

	Saurashtra	Title
:	:	Author
:	:	Editor
:	:	Year, Vol.
:	:	Publisher
304	Chanda Chavapathi	Remarks

सीतगोशावतमः भुविभनस्तु गुरुवरणारविदागुनमः विनायकाय
गुरुदेवासुदेवाय नमः यत्प्रभापत्रतापप्रचरिष्यतिमेकतिः १ स्तामि
क्यारुमास्त्रमः प्रवेदुनीदेवादेवकशातिप्रतिसरवेधानश्वः स्तानपवनम
रुमः शोक्षपापपवादेवावनाविल्लापरणगार्देपत्यदभवासीनोदमाभारयमा
णः सपत्नीकियतमानायाः पुरस्तर्दित्यादिमपित्तादशकाकोसर्कायाविमिन
सोमपाथसथावायनद्वानपदुदोभ्रान्नपयपरिहारार्थमाश्विनचपुम
मन्नागमायेपापुनासमानतचदुवन्दादशस्त्रात्रेणहादशशस्त्रेणसपुव
भ्येणरथुनरसाग्नाहादशशमगवदक्षिणेत्योनिपोमनाग्निरामसंरु
नचतुष्टोमनस्त्रगकामः सामनयस्त्रु दतिविरुपाशुविरुचैरुत्कानमरु
थतामित्यादिदेवताः संकल्प्याश्वयीः पादाकुपसंगमस्यापस्याथयव

प्रथमं भुजं तस्मात्सीर्योत्तरस्वर्गालाखं प्रस्थाप्य स्थानेनोत्तरावास्थसकतापीमं
 कं सरं कुतः पूर्वोत्तरं प्रस्थाप्य परिमिश्रं दीर्घं कृत्वा अमेकपादाध्यानिशकं गपि
 ह्यप्यमन्त्रोभाविस्तथा नैत्रमन्त्रिफक्कं वेधुसंज्ञां कर्त्तुं नृपायगार्हपत्यमदं
 त्रिशिष्टिभ्यस्त्रयामुपयत्तं दामराजिमात्रीमोदवंसीवर्णावीवर्णिप्रान्तीन् नृपायपत्ति
 शालोपनिषुपतः प्रस्थाप्य परिमिश्रं गनीन्वारीयं दक्षिणेन हस्तं यन्मन्त्रयत्तमाना
 नृपवेश्ययजमानान्वाच्य प्रतुर्ददीतं नृपानि ॥ भुजं ते हनन्तं युतेन धियोविप्रा नि
 प्रस्यवहता रिपंश्चतः ॥ रिताचारधेनुना विदकदन्तरी एव स्वसुवितुः परिपुतिः
 स्वाहा देवाय सवित्रदेवस्य तस्य त्रिमादाय मभिरासिनास्त्रिध्वरकदेवताः ॥ ५ ॥
 दिनं अउतिष्ठ ब्रह्मणस्पते देवयतस्ते महे ॥ ३ ॥ प्रमन्तु मरुताः सुरानवरं प्राप्सुत वासवा ॥

प्रस्थाप्य त्रैवर्ण्यं परिमिश्रं प्रदेवो नृसन्तः ॥ अष्टावीरं नृपतिराधसं देवो यजन्तं यंतु
 नः सीर्येन शिष्यमप्यक्षिणतो ब्रह्मपतमाना नृपवेश्य ॥ देवीद्यानादीधेवी अनुगमः
 काथां सन्ध्यापठ्याहमिष्टं य ॥ कृध्यासमिष्टमवस्यारिहो ॥ अश्वियाभक्त्य ॥ मखाय
 साद्रिता ॥ मौर्यस्य त्वासीत् ॥ कृध्यासिनेन्युय ॥ अंधितीयो वं तसी वक्रध्यासमिष्टादि
 तृष्ठी चतुर्थं ॥ मद्रं पारिषेध ॥ रमयप्रभारि ॥ परातं विहन्तु परच्छाय ॥ कृध्यासमिष्टा
 दिप्राम्बु ॥ देवीपत्नीस्य सतस्मिन् प्रयमना कृत्वा वरी ॥ वल्मीकपपातु परच्छाय ॥ क
 ध्यासमिष्टादिप्राम्बु ॥ देवो नृसन्तः ॥ देवो नृसन्तः ॥ कृध्यासमिष्टादिप्राम्बु ॥ अ
 श्वियाभक्त्य ॥ मखाय ॥ मौर्यस्य त्वासीत् ॥ कृध्यासमिष्टादिप्राम्बु ॥ नृपाय
 विनाशि ॥ अश्वयुजस्तयजमाना मनोभिश्च संता प्रवर्थादित्यावन्मवरधनः ॥ ऐतु
 ब्रह्मणस्पति ॥ देवो नृसन्तः ॥ अष्टावीरं नृपतिराधसं देवाय तनयंतुनः ॥ प्रवर्ष

[illegible]

संतिारम्भ

॥

[illegible]

[illegible][illegible]

विनाशमिच्छतां॥ इतमेव वा स्थितिभिः॥ बर्माः सुपथी दुर्गसु दिग्दिशि ये भाक्त्रयेषां धर्मा
नो॥ मण्डपानामेव शिखरं च दनुर्मन्त्रं ध्यात्वा नृचयैकवृत्तान्॥ सौन्दर्यलक्षितेष्वभ्युदयो
सर्वतुष्टिष्वे॥ इत्येव तिरस्ते वदन्तः॥ ईशानाचार्योणास्तस्मै श्रीश्रीश्री॥ अथ यथा चाभि
सेधज॥ लुम्बिकावस्थायां यथा संकुट्टिप्रालम्भमभास्तथा स्मान्द्रुपञ्चवन्दितः
आपोहिममो मुखाः स्वामृतदेधात्मना॥ मेढराद्यवस्थेति॥ यावत् शिवतमो नरः॥ त
स्यान्ननः॥ एषिबीजां तासां निनाशात्तासान्नशां शुक्रः समग्रमुज्ज्वलिहः॥ इत्येत
तद्दुर्गेश्वरीनस्तन्मज्ञातः॥ शुक्रः॥ समर्थः॥ इत्येत
समर्थः॥ अथ शांतिरेतरे॥ शांतिश्चाः॥ शांतिदिवाः॥ शांतिरबान्तरे॥ शांतिरात्रि
शांतिर्नार्यशांतिरादित्यः॥ शांतिर्ब्रह्माः॥ शांतिर्नक्षत्राणि शांतिराफः॥ शांतिराध्वयः
शांतिर्नित्यतयः॥ शांतिर्गोः॥ शांतिरद्वाजांतिरश्वः॥ शांतिः पुरुषः॥ शांतिर्ब्रह्म शांतिर्जी

सीताकांत

[illegible]

तपस्यादिरागानुपपत्तमित्यादिना पीतवैद्यनापितायसुरप्रमच्छन्नाह ॥ नापि
 तेनोपायतो मे विप्रजननसोमप्रतात ॥ शुभयोर्नैव निकर्तनं सव्यस्यावेकमेव शुकनास ॥ अथ
 पूर्वजगन्मती भविष्यति ॥ आर्षाभस्याभ्यातर ॥ शुभं तु पुनर्नोपायतुः पुनर्न ॥ संप्रधाप्य
 रत्नमाभाषयति ॥ विश्वं मत्स्यतदहं सुरिप्रं ॥ यतश्चान्तरीरमेति ॥ अथाप्युदिरातुतामि ॥
 वसनस्यानेनात्मानं प्रतिष्ठयति ॥ पवित्रं पयस्वती रित्वा चम्पापुनः स्नातं च कदाचन
 प्रदक्षिणमहनं कस्तः परीक्षते ॥ सोमस्य तनुरमि ॥ ननु वंमपाहि ॥ नपतीति नमुरदमप्र
 मत्तित्वा ममस्यंते आशिरः ॥ माहिनापयोतिषोऽथ असि वंमपाहि ॥ नोऽस्मि ननु
 नमंगा निरुद्धमथ पुनः प्रतिप्रहता कच्छिं सर्वं पत्न्याः स्वर्तेन ॥ अथ युष्म यतमान
 स्य शरधीकया स्वयेन पाणिना जननं त्रिदंक्षिणमस्यनीतसर्वान् व्रणान् हन्ति ॥ इव
 स्य कर्मिणिकामि बहुधा मसि बहूमीपादे ॥ हि सव्यं मन्त्रेण सैलमभिर्दसं पुनीति

सीतादेव

20

[illegible]

[illegible]

五

सुखितारुण्य

9

मानं नृत्तु हेतु चमसे दुष्टा विदं ज्ञात्वा तपा उंसिन खमसे सखा वमदन यति हंत्या पा
बमि पोयं ज्ञात्वा तपा उंसिन खमसे सखा वमदन यति हंत्या पा
मदुष्टेण पीतं यम भूमि ज्ञात्वा तपा उंसिन खमसे सखा वमदन यति हंत्या पा
पाळमि चमसे पर्वतु अतल बो ज्ञात्वा तपा उंसिन खमसे सखा वमदन यति हंत्या पा
तस्य ॥ ज्ञात्वा नमति न उपेना म्पादते ॥ पूर्ववत्पुलात्पा उवाक चमसे प्रमुखा न्नादयं
ति प्रीति प्रकृता मा ज्ञायन्नात उवाक चमसे प्रमुखा न्नादयं
मधोवृत्त नमति न उपेना म्पादते ॥ पूर्ववत्पुलात्पा उवाक चमसे प्रमुखा न्नादयं
जाचनुरंग हीन ॥ ज्ञात्वा तपा उंसिन खमसे सखा वमदन यति हंत्या पा
विषाद भानु स्वाहा ॥ ज्ञात्वा तपा उंसिन खमसे सखा वमदन यति हंत्या पा
ग्रीतेन स्तुतं परियत्तु जुता ॥ विश्वं दवस्येन तुमंती चुरीति सुरव्यं ॥ दिशो रायदृष्ट्य

आरं

सिद्धिर्न प्रीतिरुच्यसिस्वतन्त्रकालात्मनोसधिजद्वं०। नक्षिप्रणीतानिनीय। अग्रप्राहव
 नीयपयीदस्यजनमानापप्रयच्छति। कल्लरुतिनसांगेकस्त्रविधापन्नासिमरत्तुमे
 दुर्बरं दंतमुदं दंतमुदं च॥ प्रतिप्रस्तुता पलेमुबुक्त्वासांवाक्रंशुं वप्रयच्छति॥
 अग्रयुयंजनमानायतनेसांगेकस्त्रातिनप्रार्चनिग्रीवमुत्तरागारहणाति। यतमानः
 पश्चात्प्राङ्मुखोदक्षिणांमुद्रायुवीति। मुद्राफलसंज्ञाति। कृत्वाभयोः शिष्ये
 रक्षतेवाभरितेमापातमात्मवत् स्यादक्षः॥ दक्षिणलाभ्यावाधिसर्पनि॥ द्वापि
 युः शिष्यमापस्यदं कुरुदक्षं वरुपासं शिवाधि। यथातिविश्वदुरितातरैस्तु
 तर्माणमधिनामरं रतेम। उपरुद्धस्योदउत्तुस्वः कतिप्रदोप्रदक्षिणमरवलाप
 रं स्याति। पुनस्त्यागिरस्य पावदादुर्जनेप्राप्त॥ निष्ठं नं प्रप्रथिकाति। पाहिमां सीतकां
 माद्विहंसीः। प्रतिप्रस्तुतायोक्त्राफलीसंज्ञाति॥ अशासीनां सोमनसं॥

अग्नेरनुयुक्तं। सत्त्वान्द्रातिपयसाप्येतेन संत्वनद्यासि म्युप॥ यं धर्तिनां मंत्वन
 त्यामिप्रमयाहमबासादीक्षितासेनवीराजमस्म॥ अग्रयुयंजनमानाससाप्राणीति।
 पिब॥ शमीतिशर्मवर्जमानस्यवर्मेमयच्छ तद्वनरात्तुद्विपुपयंतं यतमानवाच्य
 तिनहवापामांकिग्रीत्यादि। वसनातान्धिरस्यवसंक्षिप्त्वाहोपेणप्रदक्षिणशिरो
 वेष्टयति। श्रियान्तिशरोपष्टयामिश्रियमुशसे अन्तरर्द्धमायं प्रतिप्रस्तुतापत्तेकुच
 कुरीरमभ्यदति॥ अग्रयुः कुरुविषाणंप्रयच्छति॥ इदं त्ययोनिर्दसि। यतमानः। मां
 हिंसीति प्रतिपद्या। वसनांतं वरातयांतीर्विदालमुद्रति। रात्र्यारुदसंस्थायै
 दक्षिणशिरोदशंकद्वयत। सुपुण्यताम्यस्तोषधीभ्यां प्रतिप्रस्तुतापत्त्यावसनां
 तत्राकुचवाह। अतनकंदयस्व। अग्रयुयंजनमानायास्यसमितम्॥ दोषमादुब
 रं दंतं प्रयच्छति॥ संप्रस्तुताहोवचनस्याति॥ यतमानः प्रतिमद्रातिउर्ध्वमापाद्यो

भारवर्तिः प्रतिमस्तुतादृष्टिपथात्तरोपनिष्क्रम्य पन्थिव्रतं ददेत्पितृ भवप्रमाणं च
नेत्रावधितादृष्टिपथात्तरोपनिष्क्रम्य पन्थिव्रतं ददेत्पितृ भवप्रमाणं च
विनेनमादायार्णमादौपनिष्क्राम्य पन्थिव्रतं ददेत्पितृ भवप्रमाणं च
काष्ठान्कुरुतेति विवेच्यः । इत्यादिमेव यद्दर्शनं त्वये मुनिमुनेराजानां रानीया । अहो मे
मैरदिकं बभूव मया कथं निश्चयेनासा मास सा सोऽर्थमिति वक्ष्यामि । एतौ बभूव
इति कैतो बभूव मामेरीडां मानवान् कुरुतेति ननु अतएव तेन ॥ सन्निवर्तनीयाम्बुल्लो
लागित्तं कैतो गन्तव्यं तेन स्त्री वाटाणां जेप्ट । (देवशस्त्राणि नयेषु देहे) । एको नून
ममम्बुल्लोलायस्याशीटवत्तुर्वर्तमानं ईशा परेतनुमुन्नयुक्तो युनयितिनः
इत्युक्तिः ॥ असंस्थेन ये पयः पीनोद्भवस्तन्नायति काम अपञ्चमानि ॥ पि सीताकांत
वाः पीतामिबध्युद्यमायोस्माक्येनामुदरसुखावाः ॥ रावतीरनमीश्र

श्रीगणेशाय नमः

[illegible]

कलकत्ता, १०/११/१९३५

[illegible]

स्वाध्यायपरिच्छिन्नकस्तनव्रतमिति तेष्वभिधीयते तान्नायुते मुदरादिसाधितारत्नात्
पानुत्तनीयतुल्यमानमेतस्य स्यात् ॥ भावमपि शिखापिता ॥ ती रसं प्रतिप्रस्थान
रुतव्रतं पञ्चगव्यं चिन्तयितव्यं ॥ शिखापिता प्रपञ्चतः संपूर्णपराव्रतमपि
व्रतनव्रतदायतामिनीति चेतः कुतस्तुल्यवाच्यं उपायं विचार्य ॥ नैवेद्यदायि
ताम्राक्षिप्रविधिं विचार्य तां शिखां प्रकृतमिति ॥ प्रतिप्रस्थानापूर्ववत् ॥ अतमान
इति आदिस्तेष्वनुष्ठानातिष्ठ ॥ अमुकः सुकृतं कृत्युततिप्रः अथ मुदरादिपतमान
नैवेद्यदायताम्राक्षिप्रविधिं यन्मानः प्रायणीयेत्यामस्य ॥ पञ्चमस्तारानि तामासि
ता अदितिस्त्रयधानदेवताः ॥ चतस्रस्तारविष्टाः अदिति ॥ मरुः ॥ पञ्चमस्तारानि
दि त्वमाधन्यं ॥ अतमानाधानादि ॥ अथ मुदरादिपतमानादि चतुर्धामानि तामा
वदार्ज्यं सस्यं तामाधनीयं कथादित्युक्तं ॥ कविर्देवतत्वावतनोत्पत्तिनामस्तु ॥

अथैराचनद्विषा ॥ येनैवैवैतिमतिदुतदुता प्रवेता अनुगुस्नीयान्नाहो कवेयन
 प्रद्वेन उपनिष्ठास्यैयति ॥ स्तोमविज्रमिस्सोनः ॥ १० ॥ यथापरवाणो कवेरातिव
 मण्णानुद्वेपान्तं नमो ॥ इति पातकात्तातमाबोदुं रमागुस्नीयान्नाहो कवेयन
 सोमवद्वेपान्तं नमो ॥ प्रद्वेपान्तं यतीवृत्तफलके मण्णानुद्वेपान्तं यतीवृत्त
 ॥ ११ ॥ अथैराचनद्विषा ॥ येनैवैवैतिमतिदुतदुता प्रवेता अनुगुस्नीयान्नाहो कवेयन
 साव्यप्रयातरोपपणं वृत्तं ॥ १२ ॥ अथैराचनद्विषा ॥ येनैवैवैतिमतिदुतदुता प्रवेता अनुगुस्नीयान्नाहो कवेयन
 वाज्यास्तु रंति ॥ प्रद्विषाभागादिधुपय्यास्वरवादीनुपांस्विष्टाद्वैतुमंति
 वरुणामध्यदिति मिष्टान्नादेनानुमंत्रितं मारुतीमन्वाह ॥ मरुतायैवैति ॥ सुमा
 यंतेद्वैवैति ॥ १३ ॥ अतनः परं गतं ॥ स्विष्टकृतामुपस्तीयं च मुद्रं पाल्यासकं च रत्न
 गथादवरायदिरमिषा यमे सार्णस्तु गायोनी त्वाम्नीधे प्रयत्नं भद्र ॥ १४ ॥ अतियाह

मनावेव नानुमन्त्रयः ॥ अत्ताक्रम्यत्तायस्विष्टकृताय च वै ॥ आग्नीध्रेण सुहृण्यध्वनि
 प्राद्विषा ॥ यो नरतः सादिते ॥ कुसंसाकनादि प्राशिवमवयवैरामुपस्तीयं ॥ अथैराचन
 दवृत्तं ॥ इति ॥ अथैराचनद्विषा ॥ येनैवैवैतिमतिदुतदुता प्रवेता अनुगुस्नीयान्नाहो कवेयन
 ॥ १५ ॥ अथैराचनद्विषा ॥ येनैवैवैतिमतिदुतदुता प्रवेता अनुगुस्नीयान्नाहो कवेयन
 यमुदपानीमायनि यतातृ ॥ पस्तिं शोणयंते ॥ अथैराचनद्विषा ॥ येनैवैवैतिमतिदुतदुता प्रवेता अनुगुस्नीयान्नाहो कवेयन
 स्तोमयति ॥ अथैराचनद्विषा ॥ येनैवैवैतिमतिदुतदुता प्रवेता अनुगुस्नीयान्नाहो कवेयन
 कर्त्तुं निनीयतस्विष्टकृताय च वै ॥ १६ ॥ अथैराचनद्विषा ॥ येनैवैवैतिमतिदुतदुता प्रवेता अनुगुस्नीयान्नाहो कवेयन
 हर्षय ॥ अथैराचनद्विषा ॥ येनैवैवैतिमतिदुतदुता प्रवेता अनुगुस्नीयान्नाहो कवेयन
 यत्नमगच्छ ॥ अथैराचनद्विषा ॥ येनैवैवैतिमतिदुतदुता प्रवेता अनुगुस्नीयान्नाहो कवेयन
 यत्नमगच्छ ॥ अथैराचनद्विषा ॥ येनैवैवैतिमतिदुतदुता प्रवेता अनुगुस्नीयान्नाहो कवेयन

हीसास्पृहमुपपात्रं बहिर्निर्णयमादाय पश्यितमान पद्मरणीति स्तथापल्यानुगतेन
 यजमानेन सत्पर्वयाद्वारोपनिष्कृत्याग्निनाशास्तांतिमंश्वतुष्टीनियतमानमुवेक्षयति
 शुक्लमस्य मर्ममार्गं सवेत्तु देवः हविः हिरण्येन च वधायादि समवेक्षयति । सूर्यस्य सूरारु
 त्मोनेरसूणः कनीनि कायदन्तत्रातिरीयसेत्वा जमानो निपश्चिता ॥ सातक्यणिमिष
 णाशाला एष्ट्यायानुदीची स्थापयिताः नुमेचयेत् ॥ बिदस्मिन्नासिधीरसिदक्षिणा
 सियाज्ञियासिहात्रियास्यदितिरस्युत्तयतः त्रीष्टीसानः सुग्रीचीसुप्रनीचीसिप्तवानि
 त्रस्तायदिवभानुप्राध्वनः पाविद्रोमाक्षयसायानुत्तामानामन्यताननुपितानु
 भ्रानासगर्भानुसस्वामकुष्यः यूष्मः सादेविदेवमज्जहीत्रायसेमरुप्रस्वावर्त
 यनु मित्रस्य संस्वास्वसिसोमसरवापुनैरतिसहरय्या ॥ त्रैष्यति दक्षिणात्येर्मस्य १४
 सप्तमं पदं जोषमध्वं ॥ तस्याउदहनीयमाना मधुरादक्षिणापादस्य षड्भिः षट्प